

مجموعہ ادبیات

۱۸ نجی سنہ

غرمہ صفر ۱۳۱۵

جزوہ عدد : ۶۳

ھوارک تحت نظامہ ربطی

و

گنج ایکن اخلاق بوزلش اولانلرله اولیانلرک فرق

کنجملکده سرنمای ظهور اولان ھوالری برنظام وقاعدہ آلتہ الملق استرمیسکڑ؟
آنلر توسع ایتملکده ایکن آرہنی آجیق براقک تاکہ آنلر بری برینک آردنجہ ظهور
ایتدکجہ ترتیب اوزرہ برلشسونلر. اوزمان نظامہ قویان انسان اولمز طبیعت اولور.
سزک ایشکڑ یالکڑ طبیعتی تنظیمہ براققدن عبارتدر. اگر شاگردکڑ یاپ یالکڑ
اولسہ ایدی ہیج برشی یایغہ احتیاجکڑ اولمزدی. لکن آنی احاطہ ایدن شیلرک
جملہ سی آنک خیالی اشغال ایدر. عقاید باطلہ سیلی آنی قاپارگوتورر. آنی طومتق
ایچون سیلہ قارشو سورمک لازمدر. گرکدرکہ حس قلبی قوہ خیالیہی ضبط
ایتسون. وآنسانلرک افکار فاسدہ سنی عقل صوصدیرسون. جملہ ھوارک منبہی
استعداد حسدر. ھوارک میلانہ تقرر ویرن خیالدر. ھر مخلوق کہ روابطنی حس
ایدر؛ بوروابطہ خلل کلنجہ منفعل اولور. وآنلردن طبیعتہ مناسب اولانی
نصوّر ایدر؛ یاخود تصوّر ایدیورم ظن ایدر. ھر مخلوق محدودک ھوالرینی سیئانہ
منقلب ایدن خیالدر.

نفسانیات خصوصند درایت انسانیه‌نك خلاصه‌سی، اولا كرك نوعدہ، كرك شخصدہ انسانك روابط صحیحہ‌سی حسن ایتك، ثانیاً بو روابط اوزرینہ روحك بالجله انفعالاتی نظامه قوی‌مقدر.

لكن انسان، شو، بو روابطه كوره كندی انفعالاتی تنظیمده مختارمیدر؟ شبهه یوق، شویله، بویله بر خصوص اوزرینہ خیالی قوللانمقده، یاخود آنی، شو گونه، بوگونه عاده آلدیرمقده مختار ایسه آندهده مختاردر. خصوصاً بوراده مسئله، انسانك كندی كندینه پایه‌بیله جگی شیبده دكل، شاگردمزی وضع ایده جگمز صره‌نك انتخابی اوزرینہدر. آنی نظام طبیعی ده طومتغه مخصوص اولان وسائلی بیان ایتك، او نظامدن نصل چیقہ‌بیله جگنی وجه کفایت اوزره سویله‌مکدر.

آنك استعداد حسّیسی كندی شخصنده محدود قالدیقه افعالنده معقولانه دار برشی یوقدر. نه زمانكه كندندن خارجه شامل اولمغه باشلار، او وقت حسّ قلی ابتدا ایدر. بعده حسن وقبحك تمیزی گلوركه، آنی صحیحاً انسان یاپار ونوعنك جزؤ متممی قیلار. ایدی بز نظر مطالعاتی اؤل امرده شو برنجی نقطه‌یه حصرایتملی یز. بو مطالعات من جهة مشكلدر؛ زیرا او مطالعاتی ایتك ایچون گوزیمزك اوگنده کی مثاللری آتوب اوپله مثاللر آراملی یزكه، آنلرك فیض وتوسعی نظام طبیعی اوزره اوله.

دؤولمش، قوشلمش، ادبی، تربیه‌لی برچوچقكه، آلدیغی ترفنده معلوماتی صرف ایچون یالگیز قدرت كله‌سنه منتظردر. او قدرتك كلدیگی زمان اوزرینہ اصلا آلدانمز. آنی بكه‌مك شویله طورسون، كلمسینی تعجیل ایدر. قاننه وقتندن اؤل غلیان ویرر. ده‌ها نفسنده تجربه ایتمزدن چوق زمان مقدم آرزولرینك نه نسنه اوزرینہ مبنی اولملری لازم كله‌جگنی بیلور. آنی تحریك ایدن طبیعت دكلدر. بلکه طبیعتی زورلیان كندیسیدر. آرتق طبیعتك آنی انسان ایدوبده اوكرده جگی برشی یوقدر. زیرا او صحیحاً اؤلمزدن چوق وقت اؤل خیالنده انسان اؤلمشدر. طبیعتك صحیحاً رفتاری ده‌ها تدریجی، ده‌ها آغردر. قان درجه درجه علونور، حواس باطنه تدریج ايله كلاه گلور. وجود شكل تامی بولور. فابریقه قوللانان

عاقل الشجی، عملیاته باشلامزدن اول ادواتی اكله همت ایدر. ابتدا کی آرزولرك ظهورندن اول بر اوزون اضطراب باشلار. اوزون بر غفلت آنلره تبدل ویرر. آرزو اولنور؛ اما نه در یلغز. قان قاینار، قاریشور. بر فضله حیات، خارجه تجاوز ایتك استر. کوز جانلانو ب سائر مخلوقات طولا شور. و بزی محیط اولان شیر التزام ایدلگه و یالگز یشامق ایچون یابش اولدیغز حس اولمغه باشلار. ایشه قلب، محبت انسانیه بو وجهله آچیلور. ومیل محبت قابل اولور.

ایمدی، اهتمام ایله تربیه کورمش برکنج کیمسه نك قابل اوله جنی حس اول، عشق دکلدر؛ بلکه محبتدر. آنلرده ظهوره گلان خیالك برنجی ایشی کندينك ابنای جنسی وار اولدیغنی آکا اوگرتمکدر. و آکا تأثیر ایدن، جنسندن اول نوعدر. ایشه هنگام عصمتی تمید ایتك بر فائده سیده بودر. بوضه درکه، مرد بالغك قبلته ابتدا تخم انسانیت اكل ایچون ظهوره گلان استعداد حسیدن استفاده اولنه جق زماندر. بو استفاده او قدر قیلمیدرکه، مدت عمرنده آکا صرف اولنان اهتمامدن ثمره صحیه آله جق زمان آنجق بوزماندر.

بن دأما کوردمکه يك کنج ایکن اخلاقی بو زیله رق عورتلره و فسقه انهامك ایدنلر علی العموم انسانیتسز ایدیلر. مزاجلرینك شدتی آنلری عجول، کیندار، حدید ایدردی. آنلرك قوه خیالیلری یالگز بر نسنه ایله مملو اولمغه آخرشی قبولندن استسکاف ایدوب اصلا مرحت، مروت طانیملردی. کوچك بر ذوقلری اغورنده بابالری، آنالری، بتون عالی فدا ایدرلردی. بالعکس بر مبارك سادهك ایچنده بیومش بر دلی قائلو، ابتدا کی حرکت طبیعییه ایله محبتلی ومالیم هوالره سوق اولنور. آنك قلب شفیق ابنای جنسینك زحمتلرندن متأثر اولور. آرزو آشنی بر مدت صگړه کورنجه سونچندن یورگی اوینار. آنك قوللری نوارشکارانه بیونه صارلمی و کوزلری رقتله یاش دوکمگی بیلور. کندينی سودیره. مامکده کی حجابی حس ایدر. و برینی اینجسته تأسفدن متأثر اولور. اگرچه آنده هنوز علولمگه باشلایان قانك حرارتی آتی تیز مشرب و حدید ایدرسده بر دقیقه صگړه اظهار ایتدیگی ندامتدن قبلنك ابولگی کوریلور. باعث اولدیغنی یارهدن طولانی اغلار. اینکلر. ممکن اولسه دوکدیگی قانی کندي قانی ایله صاتون آلق

استر . حدتی سوز . وایتدیگی قصوری درك ايله ضروری تنزل ایدر . آکا
برسی حقارت ایتدی الی حدتی وقتندی بر اعتذار . بر سوز آکا سکونت ویرر .
وکندی قصورلرینی نصل ازدل و جان تعمیر ایدر سه . دیگر لرك قصورلرینی ده اویله
خالصانه عفو ایدر . سن بلوغ کین وانتقام یاشی دکلدر . شفقت . مرحمت . فتوت
یاشیدر . اوت ! بن شونی ادعا ایدرم ؛ و تجربه ايله تکذیب اولخقدن اصلا قورقم که .
کوتو طوغمیان و یگر می یاشنه قدر عصمتی محافظه ایدن بر چوجوق . بویاشده انسانلرك
جمله سندن زیاده مروتلی . ابو . محب و محبوبدر . سزه اصلا بویله بر سوز دینامشدی .
آکا بنده اینانورم . زیرا سزك مکتب عمومیسلرك اخلاق فاسده سی ایچنده
پرورده اولان فیلسوفلرك بونی ییلگه تقید ایتماشلردر .

انسانی قابل جمعیت ایدن عجیزدر . و قلبلرمزی انسانیته سوق ایدن ذلت
مشرکه مزددر . اگر انسان اولسه ایدك سر بسته ذلت اولمزدق . هر بر علاقه بر
کفایتسزك نشانه سیدر . اگر هر بریمزك آخر لره هیچ احتیاجی اولسه ایدی آنلره
اجتماعی دوشغزك . بو وجهله بزم سعادت ناچیزمن دخی ضعف و مسکنتمزدن
تولد ایدر ؛ صحیحاً بختیار تنها اولان کیسه در .

سعادت مطلقه مالک اولان آنجق ذات باریدر . بزدن هانگیز آنی تصور
ایده بیلور ؟ اگر بر مخلوق ناقص کندی کندینه کفایت ایده بیلسه بزه گوره نه ايله
متلذذ اوله بیلور . او مخلوق یالکزر و ذلیل اولمق لازم کلور . بر کیسه نك که . هیچ
بر شیده احتیاجی اولیه . آنك بر نسنیه محبت ایده جگنی بن آکلایه م . و بر کیسه که .
هیچ بر نسنیه محبت ایتمز ؛ بختیار اوله بیله جگنی آکلایه م .

بوندن شو نتیجه چیقار که . بزم ابنای جنسمزه میل و علاقه من آنلرك تململردن
زیاده تأملری تصویرله در . زیرا بز آنلرك مختلری تصویرنده کندی طبیعتزه
مشابقی و آنلرك بزه رابطه محبتلرینك ضمانتی ده ا ابو گوریرز . بزی احتیاج مشترک
فائده ضمانتده . مسکنت مشترکه مزده محبتله جمع ایدر . بر بختیار کیسه نك رؤی
محبتدن زیاده حسد القا ایدر . او کیسه کندی بختیار ایدر ککندنه اولمیان بر
حق غضب ایتدیگندن بالطبع شکایت اولنور . و او کیسه نك بزه اصلا احتیاجی

اولمديغنى حس ايتديروب انا ئېتمز آندن دها زياده متأثر اولور . لكن بر عاجز ذليلي محنت ايچنده كويرده ترسم ايتمز؛ وَاكر آنك او حالدن خلاصى، فقط بر دعا وتمنى ايله حاصل اوله بيلسه قورتارمغى كيم استمز؟ قوۋۋ خياليه بزي بر بختيارك مقامندن زياده، بد بخت اولانك موقعنده فرض ايتديرر . حس اولنوركه، بوايكي حالك برى ديگر بندن اقرب اوله رق بزه تأثير ايدر . مرحت لذيددر . زيرا كشي محنتده اولان كيمسه نك يرنده فرض ايله برابر ، نفسى آنك كېي محنتده اولمديغندن صفاياب اولور . حسد آجيدر؛ زيرا محسود اولان كيمسه نك مشاهده سى حسدى او موقعه قويمقدن ماعدا ، او موقعده اولمديغندن طولاني اندوهناك ايدر . كويا بونلرك برى چكديگي محنتلردن بزي معاف قيلر . ديگرى متمتع اولديغنى نعمتلىرى بزم المزدن آلور .

ايمدى استرميسكركه، بر دلى قانلونك قلبنده هنوز طوغان برنجى حركت رحم وشفقتى تحريك و تربيه ايدميسكرك . وَاَنك خلقنى ايولگه واحسانه سوق ايلميسكرك . انسانلرك نظر آلدان سعادت صوريه لريله آنده غرور و تكبر و حسد تخمى اكيمك . حشمت و دبدبه لرينى، كاشانه لرينك زينتلرينى، تياترولرك جاديه سنى اول امرده آنك نظرينه عرض ايتيمك ! آنى انجمن الفتلرده و بارلاق جمعيتلرده كزديرميك ! انسانلرى بيلدن اول آكا عالمى گوسترمك . آنى تربيه ايتمك دكل . بلكه بوزمقدر . آكا تعليم دكل، آنى آلاتمقدر .

انسانلر حكم طبيعت اوله رق نه كيار، نه صاحب يسازدر . جمله سى چرچيلاق فقير و ذلائل حياه و اكدار و آلام و احتياجه و محن كونا كونه قابل و مظهر اوله رق طوغمشلردر . و جمله سى موت ايله محكومدر . ايسته انسانده صحيح اوله رق بونلر وارددر . و هيچ برانسان آندن مستقنا دكلدر . ايمدى انسانك طبيعتندن ، آندن منفك اولميان و انسانيتى تأسيسه لك زياده مدار اولان شيلرى درس ايتمكدن باشلاييك !

ژان ژاق روصو

